

www.netnic.fi/tklk

1/2008

Pienoisrautatiepäivät Turussa 1. ja 2.11.2008
Sr2:n pienoismallin muutostyöt (uusin versio)
Trumanin ratasmuutos
Vetokaluston numerointi

TENDERI on Turun Kiskoliikennekerho ry:n jäsenlehti, joka ilmestyy vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Sisältää sivu

Kuskin pukilta	3
PRT-päivät Tampereella 2007	4
PRT-päivät Turussa 2008	5
Sr2:n pienoismallin muutostyöt (uusin versio)	6
Trumanin ratasmuutos	9
Vetokaluston numerointi	10
Kuvia kerhoradasta	13
Kutsu kevätkokoukseen 2008	15
Kevätkauden 2008 ohjelma	16

TENDERIn 1/2008 toimittivat

Tapani Vuorio
Kari Paananen
Timo Heiskari
Esko Ampio
Olli Savela

Korjauksia: TENDERissä 2/2007 on sivulla 2 kansikuvan tekstissä pieni virhe: Lisää EER:stä ... Pitää olla Lisää ERR:stä ... Lisäksi on sivulla 8 On Rail GmbH:n (Moers) Zagns-vaunun kuvatekstiin päässyt livahtamaan virhe. Vaunun numeron maakoodi ei suinkaan ole 60 (miten nyt Suomeen tulisi Irlantiin rekisteröityjä vaunuja), vaan 80 (= Saksa). Pitää siis olla Zagns 34 80 780 9 854-1.

Turun Kiskoliikennekerho ry. Perustettu 5.9.1983

Hallitus 2008

Puheenjohtaja	Varapuheenjohtaja
Tapani Vuorio	Jarkko Lehtonen
Suovantie 32	Maallikontie 36
20360 TURKU	20660 LITTOINEN
GSM 040 820 9396	(02) 246 1400
	GSM 050 339 3048

Jäsen	Jäsen
Esko Ampio	Timo Heiskari
Iso-Heikoistentie 54-2	Karviaiskatu 2 H 36
21530 PAIMIO	20720 TURKU
(02) 470 3337	(02) 236 7937
GSM 040 552 9850	GSM 040 568 4518

Jäsen	Sihteeri
Ilmo Kajala	Kari Paananen
Lanatie 5 D 109	Liekotie 7 as. 1
20540 TURKU	21500 PIIKKIÖ
(02) 237 6349	(02) 479 6254
GSM 050 336 0454	GSM 050 352 9558

Yhdistyksen kerhuhuonevastaavana toimii Pekka Rantala
Bergeninkatu 2 D 38, 20320 TURKU
(02) 239 0378 ja GSM 0500 877 708

Kansikuva: Dv12 2709
Turku, 22.12.2007
Kuva: Olli Savela
Dv12 2709:n ja muunkin vetokaluston "euronumeroinnista" sivuilla 10 - 12.

Kuskin Pukilta

Kiitos luottamuksesta.

Tervehtii Tapsa, uusipuheenjohtajanne.

Alkanut vuosi on yhdistyksellemme merkittävä, sillä Turun Kiskoliikennekerho ry ohittaa neljännesvuosisadan paalun. Täten kai jo voidaan puhua perinteisestä yhdistyksestämme.

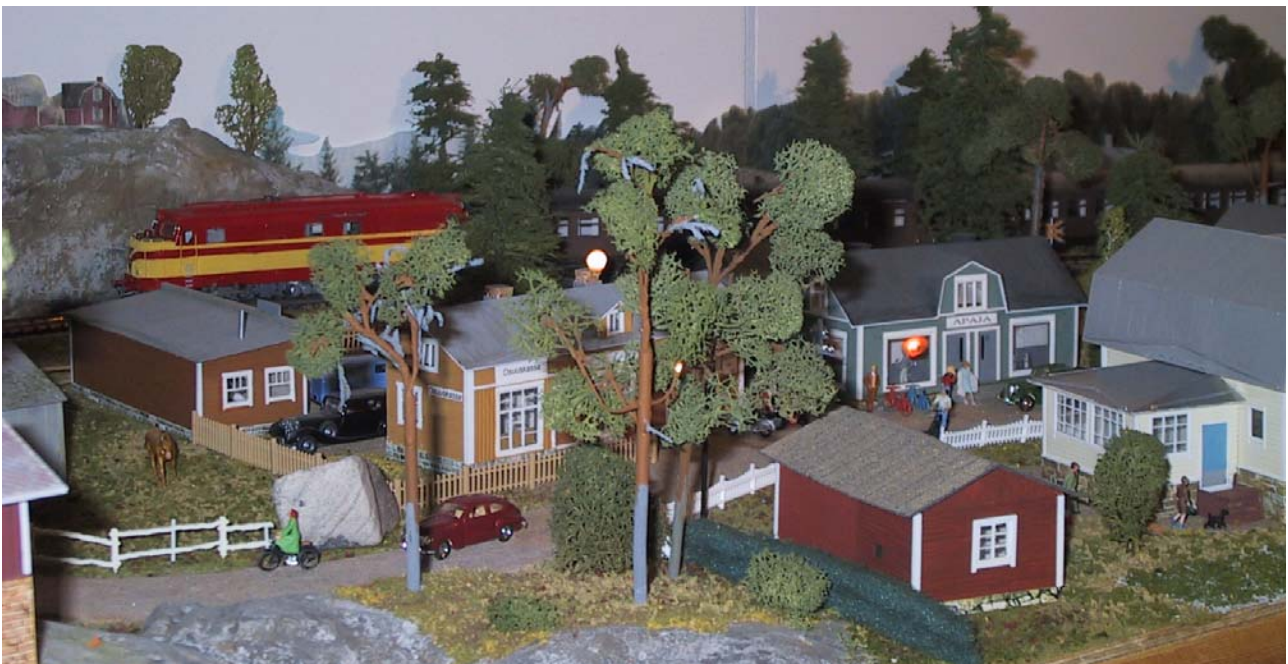
Samoin Turun Kiskoliikenne kerhon tehtävänä on järjestää tänä vuonna valtakunnalliset pienoisorautatiepäivät rautatieaiheisine näyttelyineen. Täten toivon yhdistyksen kaikkien jäsenien sekä muiden aiheesta kiinnostuneiden kokoavan voimansa päivien onnistumiseksi. Keskittyen pystymme yhdessä jälleen järjestämään hienot PR-päivät, tällä kertaa Turun VPK-talolla. Näyttelypaikka on varattu 1.-2.11.2008. Näyttelyn järjestelyt ovat muutenkin käynnistyneet.

Näin ollen yhdistyksen toiminta on tänä vuonna vahvasti pienoisorautatieaiheinen. Pr-päivät ovat olleet perinteisesti yhdistyksen varainhankinnan kannalta erittäin merkittävät. Jäsenmaksut eivät suinkaan riitä kattamaan yhdistyksen toiminnan kuluja.

Merkittävää on monien jäsenten ahkerointi oikean kiskoliikenteen parissa. Tämä toiminta on painottunut varsinkin Jokioisissa tapahtuvaan harrastamiseen. Turussa tämän oikean kiskoliikenteen harrastaminen ei oikein ole tällä hetkellä mahdollista. Museoraitiotiekin on vahvasti jäässä, vaikka Aurajoessa vesi virtaa vuolaasti lämpimien säiden ansiosta.

Puheenjohtaja toivottaa aktiivista harrastuskevättä kaikille.

Tapani Vuorio

Tapsan omalta kotiradalta, kuva Timo Heiskari

Kuvia vuoden 2007 Tampereen pienoisrautatiepäiviltä

Turun Kiskoliikennekerho osallistui jälleen jokavuotiseen pienoisrautatietapahtumaan, Joka oli tällä kertaa Tampereella Svenska Samskolan tiloissa 27. ja 28.10. 2007.

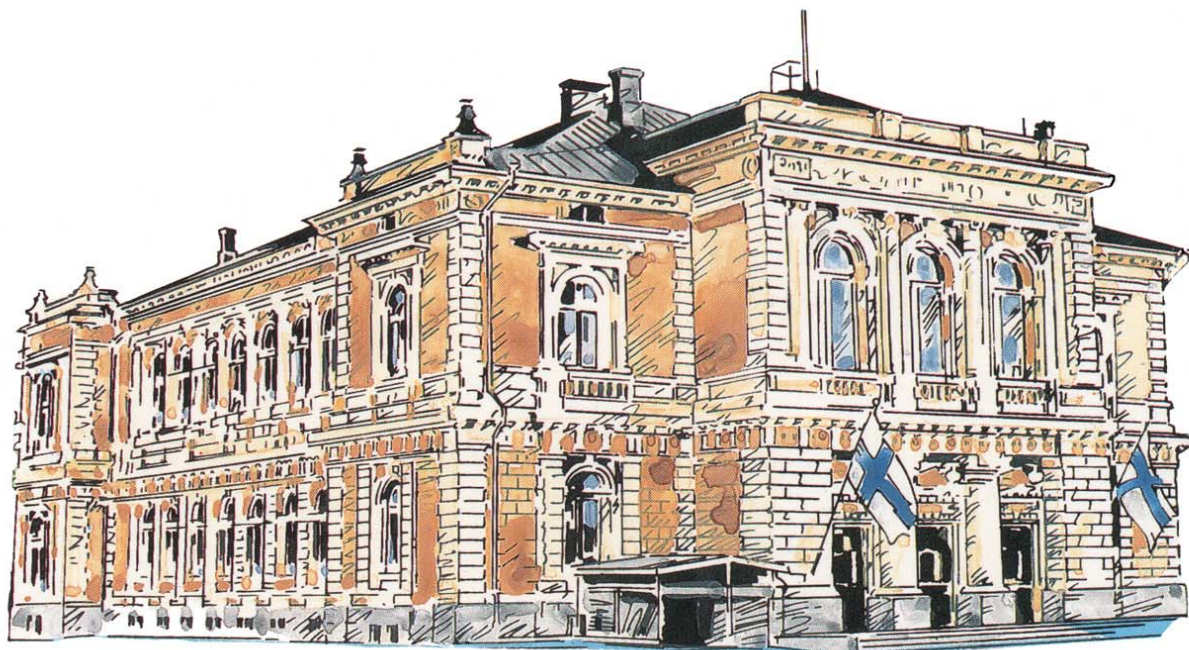

Kuvassa Pekka Rantalan valmistama hieno malli TR1:stä, kuva Timo Heiskari

Mikko Niirasen ja Ari Eleniuksen asiantuntemuksella oli näyttelyyn rakennettu kontti-satama, kuva Timo Heiskari.

Pienoisrautatienäyttely ja –päivät Turussa 1.-2.11.2008

Turun Kiskoliikennekerho ry järjestää perinteisen kiskoliikenneaiheisen näyttelyn 115 vuotta vanhalla Turun VPK-talolla Eskelinkatu 5.

Talon tiloihin voi tutustua alla olevassa internet-osoitteessa:

<http://www.turunvpk.fi>

Samalla Turun kiskoliikennekerho täyttää 25 Vuotta. Näyttelyllä on tarkoitus juhlistaa myös kerhon 25-vuotistaivalta. Yhdistyksemme tulee panostamaan näyttelyn onnistumiseen, jos mahdollista, niin vielä enemmän kuin edellisellä kerralla Turussa.

Turun kiskoliikenne kerho toivoo mahdollisimman monen rautateistä kiinnostuneen yhdistyksen, henkilön tai jälleenmyyjän osallistuvan tulevaan näyttelyyn. Näyttelytilaa on meillä käytettävissä n. 750 neliömetriä.

Toivomme mahdollisimman monen ilmoittautuvan ennakoon, jotta pääsemme suunnittelemaan sijoittelua. Myös mahdolliset tilatoiveet kannattaa ilmoittaa samalla.

Talossa järjestetään mm. 2 kertaa vuodessa antiikkimessut, joissa vierailee kahden päivä aikana noin 3000 henkilöä. Näyttelyn pystyttäminen voidaan alkaa 1.11. klo 6.00 aamulla, koska vielä edellisenä iltana siellä on juhlatilaisuus. Pöytiä meillä on käytössä n 140 kpl. Mutta myös näyttelyasettajien omat pöydät ovat myös tervetulleita.

Ilmoittautumiseen liittyvissä asioissa voi ottaa yhteyttä:

Kari Paananen, puh. 050-352 9558, sähköposti: kari.paananen@netnic.fi,

Tapani Vuorio, puh. 040-820 9396

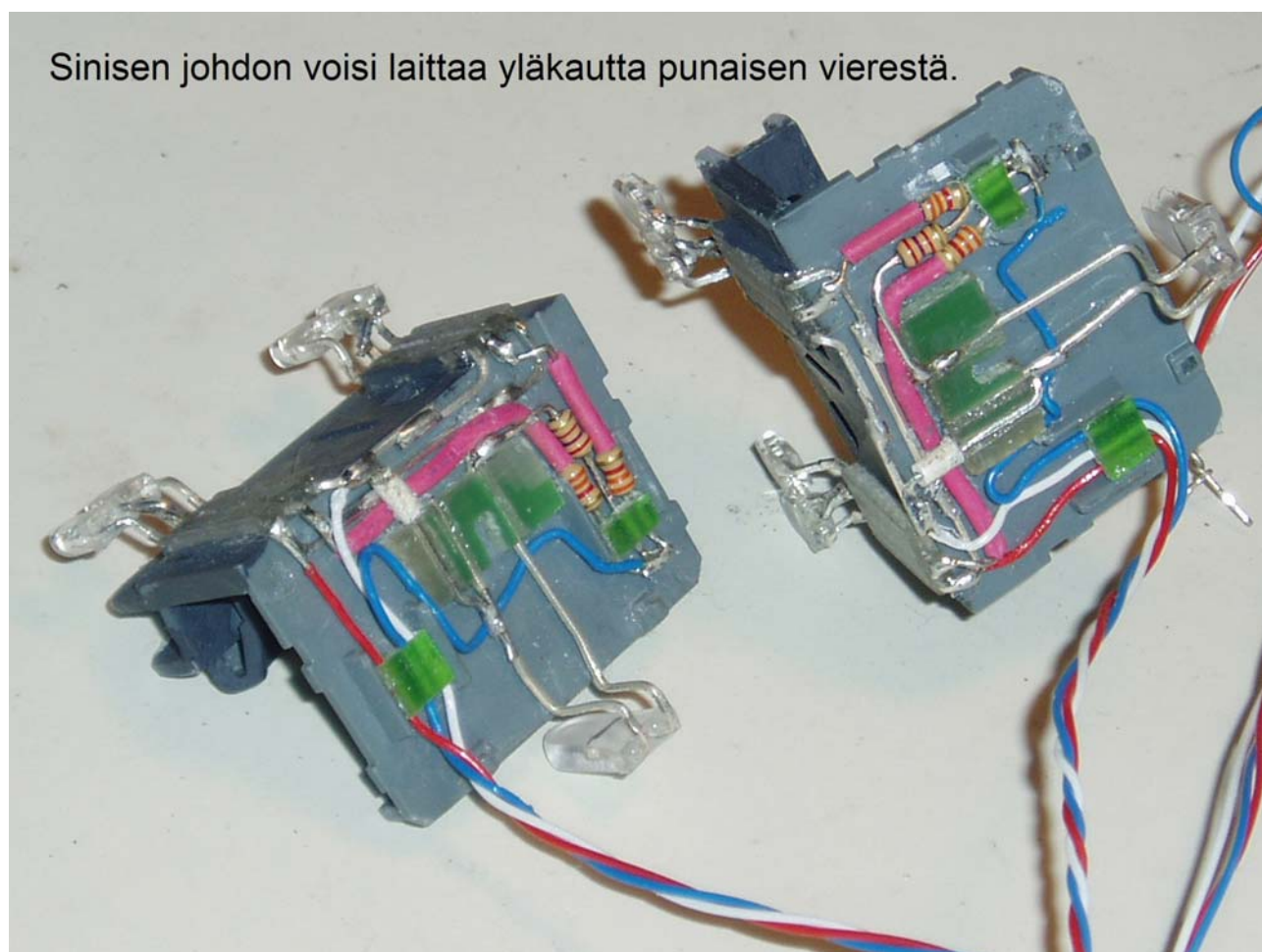
Timo Heiskari, puh. 040-568 4518, sähköposti: timo.heiskari@arbiter.fi

Turun Kiskoliikennekerhon kerhosivut löytyvät osoitteesta: www.netnic.fi/tklk.

SR2:n pienoismallin muutostyöt (uusin versio)

Uusi ajovalojen digi-muutosehdotus, joka on toivoakseni se viimeinen versio!
Aiemmat versiot on tehty vastoin parempaa tietoa ja toimivat vain DC-käytössä!

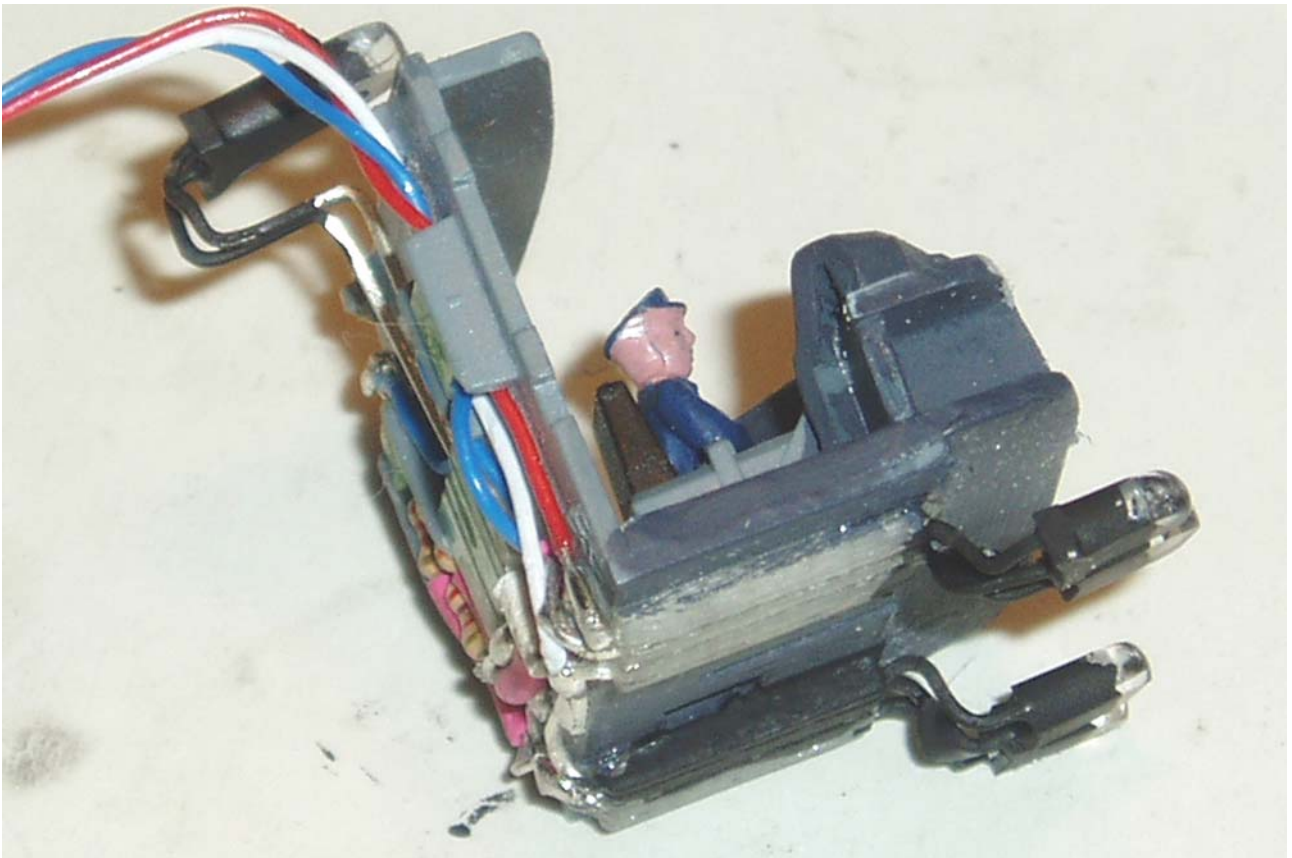
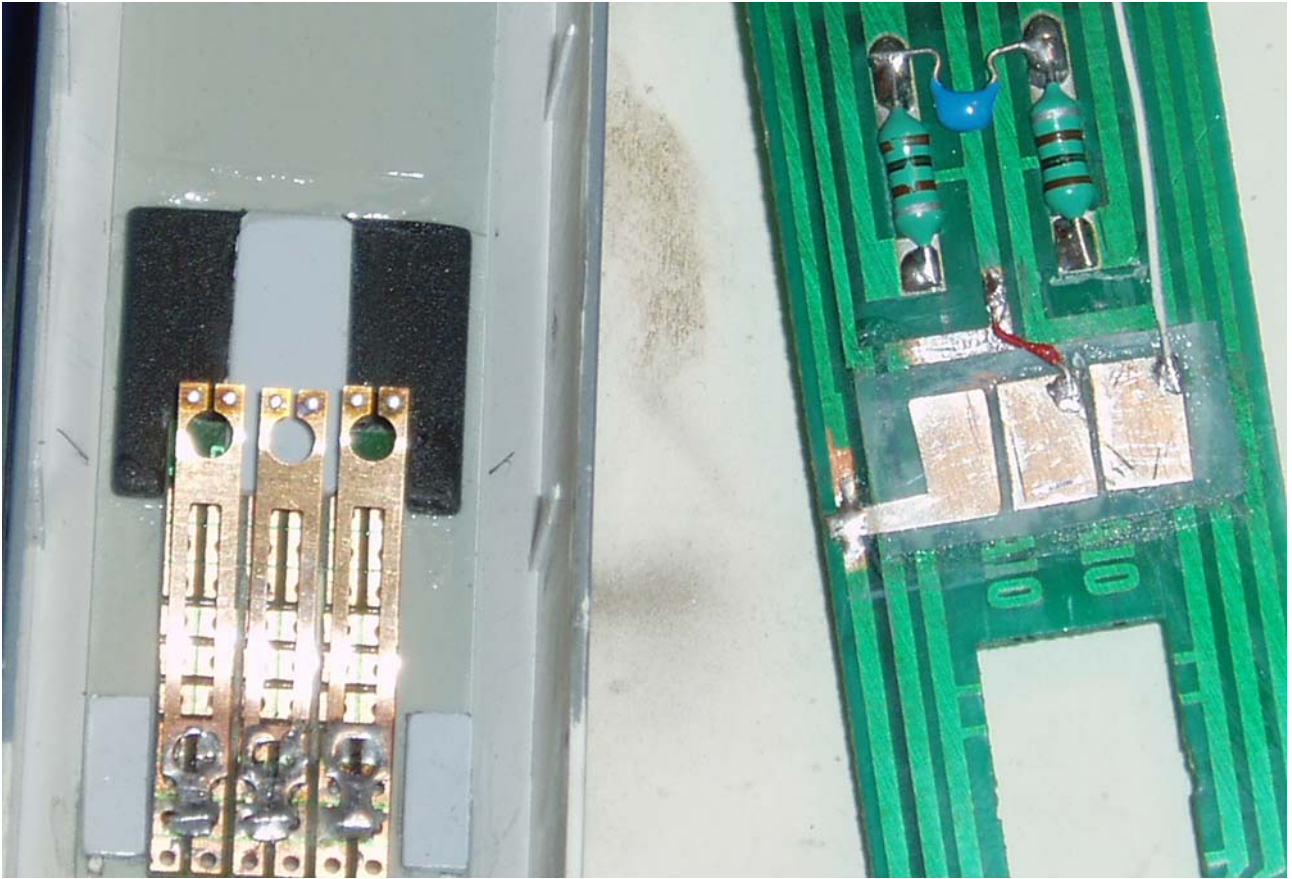
Kuvassa 1 on valojen alkuperäinen kytkentä ja LED-muutokset. Ledien johdotuksiksi jokin ohut, esim. wrap- tai nauhakaapelin johdin. Vastukset ovat tehonkestoltaan nyt 1/8W, joten ne mahtuvat hyvin ledien yhteyteen. Veturin kattoon tarvitsee tehdä vain kontaktit. Ledien napaisuus on muuttunut edellisistä kytkennöistä. Koska valoille on digikäytössä yhteinen plus ja valoja kytketään antamalla digivastaanottimen kautta miinusta. DC-käyttöä varten pitää olla erillinen ohjainkytkentä, joka korvaa digivastaanottimen. Kun haluaa valojen toimivan suunnasta riippuen.

Valoina käytetään edelleen superkirkkaita 5mm ja 3mm ledejä.

Normaalin valkean ledin värilämpötila on n. 6000- 6500K, joka näyttää hieman sinertävältä. Mutta on valkoista, koska sillä näkyy kaikki värit. On myös hehkulampunsävyä muistuttavia ledejä. Niiden ns. värilämpötila on tyypistä riippuen 3000 – 3500K eli valkea ja lämmin valkea. Jotka sopivat tähän hyvin. Ovat vain tyyriitä, n. 4€/kpl.

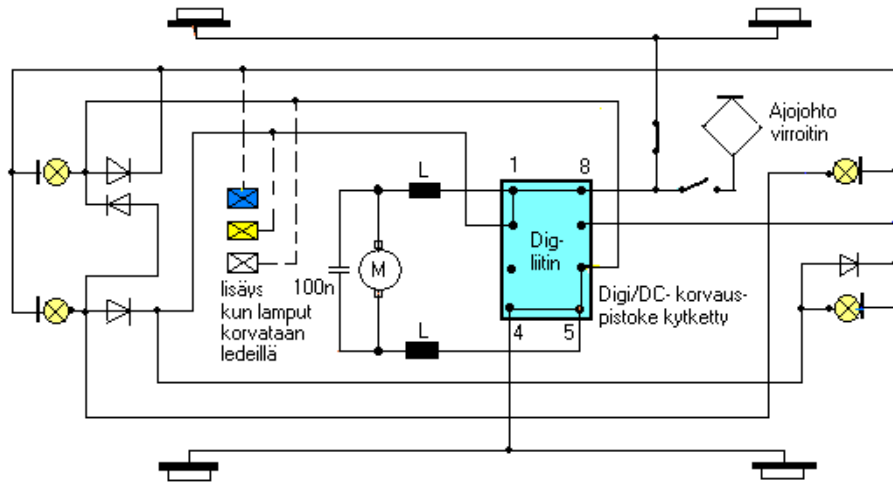
Piirilevyille liimataan eristään 3 kpl n.4 x 6 x 0,5mm ms- laattoja. Kuva on. Ne kytketään nastoihin 2, 6, ja 7. Kattoon tulevaan piirilevyyn juotetaan pronssi/ messinki, tms. liuskat, jotka kontaktoivat em. ms-laattoihin.

Roco 43657 Re 465 / Sr2 alkuperäinen kytkentäkaavio

Kuva 1

Kytkeä lienee samanlainen muissakin vastaavissa vetureissa

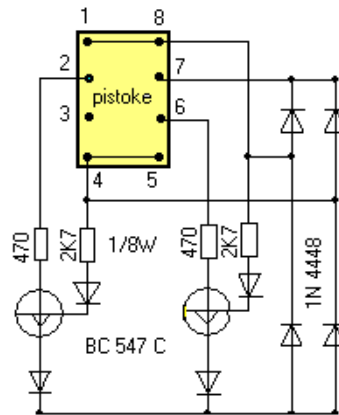

Digivastaanottimen Pistokenumerointi

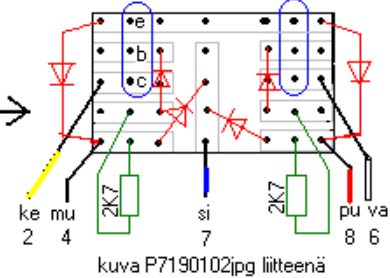
1. Moottori	or
2. Valot taakse	ke
3. F1	vi
4. Virransyöttö oik.	mu
5. Moottori	ha
6. Valot eteen	va
7. Valot, yht.	si
8. Virransyöttö vas.	pu

LED - valojen DC / digiversio
muutos kytkentä EA
Kytkennot soveltuu myös muihin
vetureihin

Digivastaanottimen korvaava ohjainpiiri DC- käytössä, kun LED- valot

Suojataan teipillä tai ohutseinäisellä
kutistemuovilla
koekytk. levy pala 20 x 13mm
Transistorit käännetään päittäin

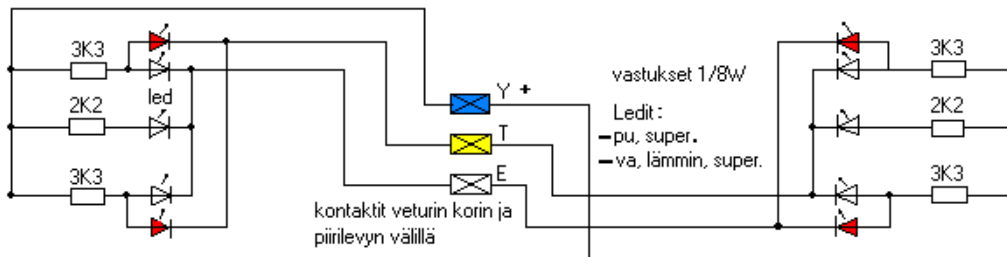

470 Ohm. ei välttämätön.

Tässä voi soveltaa aiemmin esitettyä tapaa
ledien asennuksessa

ko.muovikoteloista transistoria voi ohentaa ja lyhentää 5mm:iin

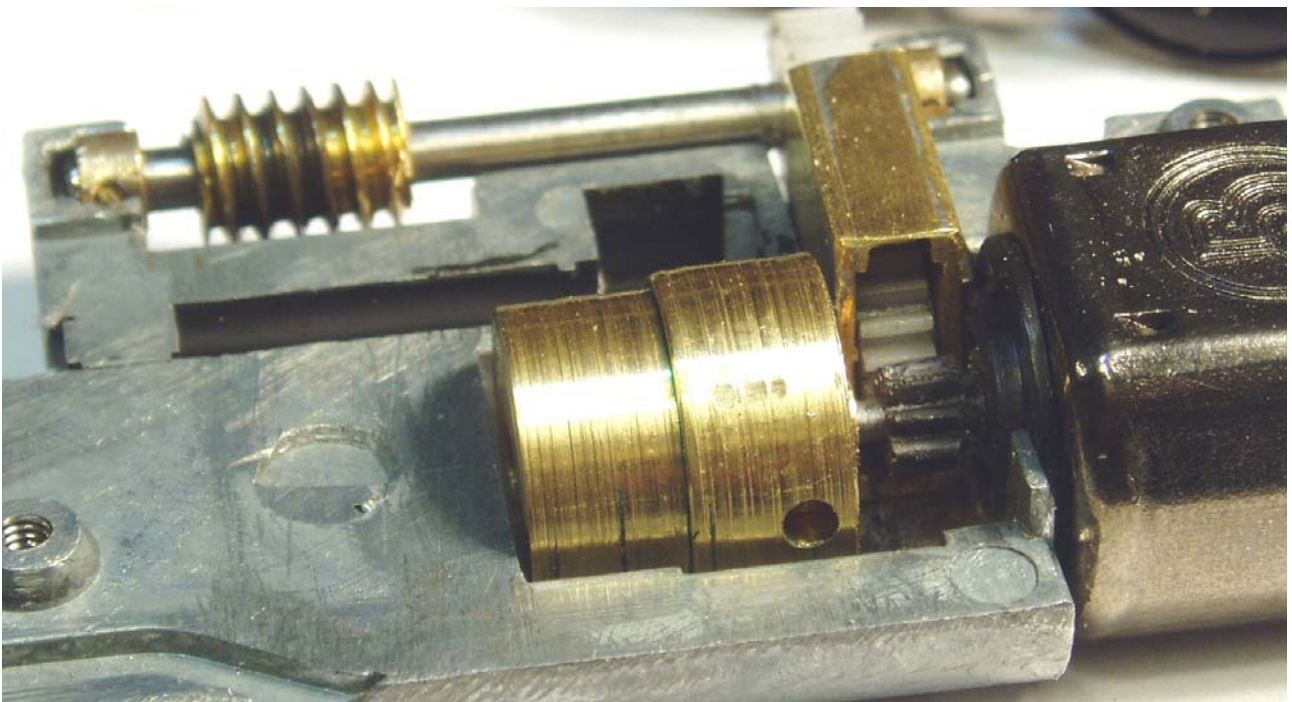

E.Ampio 30. 05. 2007

Trumanin ratasmuutos

Tämä muutos kannattaisi tehdä, koska alkuperäinen hammashihna on varsinainen tehosyöppö ja kuormitus kuumentaa moottoria. Erillinen ratasboxi voidaan tehdä 0,8mm ms- levystä ja 3mm u- palkin pätkistä. Voi tehdä myös 2,54 mm palkista ja 1mm levystä, jos rattaat ovat enintään 2,5 mm leveät. Akselireikien keskipisteen etäisyys näillä ratailla on 6,8 mm symmetrisesti boxissa. Akselit voi tehdä 2 mm neulalaakereista pätkimällä ja päät hiomalla aavistuksen verran kuperiksi. Pituus on juuri ja juuri lyhyempi kuin rungon tilan leveys. Akselien päät eivät saisi jäädä terävä-reunaisiksi. Koska rattaaseen lykättäessä voisi lastu lentää! Kiinnitä boksi runkoon mutta liikkuvaksi. Vähän voi joutua viilaamaan ja siloittamaan rungon kohtaa. Ratasboksen mitat: korkeus 12,2 mm, leveys 4,6 mm, ja pituus 11 mm. Lähinnä moottoria olevan välirattaan puoleista akselia varten boxiin ohut toppari vauhtipyörän puolelle, ettei akseli pääse luistamaan ulos, paitsi jos akseli on tiukasti rattaassa. Kokeilussa ratasten hammasluvut/ akselireiät: Moottorilla 8/ 1,5, välirattaat 2 kpl 16/2 ja vetoakselilla 18/2,5. Hammasmuoto ja – väli on sama kuin Dr 13 ja Roco. Kunhan sitten jostain löytyisi enemmän näitä rattaita! Näillä ratailla ja alkuperäistä isommalla välityssuhteella veturi on yhtä hidas, kuin remmivedolla. Moottori käy kevyemmin ja suuremmalla kierrosluvulla ja ottaa virtaa paljon vähemmän. Moottorin johdot vaihdetaan ristiin, koska vetopyörien pyörimissuunta vaihtuu.

Toinen kehittelyehdotus on laittaa toisioakseli uusiksi kiillotetusta kovateräksestä ja paremmat, leveämmät sintteripuslat. Laakeripesien olakkeet poistetaan. Pesiin laitetaan topparit, jotta puslat pysyvät paikoillaan. Tässäkin akselin päät pyöristetään. Vähän ehkä pitää pesiä muokata, että akseli pyörisi vapaasti. Nämä voi tehdä 3 1/2" korppuasemasta saatavalla materiaalilla. Akselien muokkaamiseen sopii miniporan katkaisulaikka ja päiden alkutasoitukseen/ mitoitukseen smirkeli, viimeistelyyn hieno timanttiviila.

Kuva ja teksti Esko Ampio

Vetokaluston numerointi

(OS) Kun Euroopan unionin säädöksiä (tarkemmin sanoen yhteentoimivuuden teknisiä eritelmiä eli YTE:itä) vaunujen ja vetokaluston yhtenäisestä merkinnästä aletaan Suomessakin vihdoin ja viimein soveltaa, on tšekiläinen vaunu- ja vetokalusto merkittävä 12-numeroisen järjestelmän mukaisesti. EU:n komission päätöksen 2006/920/EY liitteessä P.8 määrätään, että vetokaluston numerotunnuksen ensimmäinen numero on aina 9. Toisen numeron määrittelyssä on kaksi vaihtoehtoista tapaa, kutsuttakoon niitä tässä vaikka vaihtoehtoiksi A ja B.

A: Jokainen jäsenvaltio saa itse määrittää toisen numeron, joka voi esimerkiksi sopia yhteen tarkistusnumeron (eli 12. numeron) kanssa, mikäli tämä numero lasketaan mukaan sarja-numeroon.

Vaihtoehto A:sta löytyy esimerkki liitteestä P.2: Siemens Dispolok GmbH:n ES 64 F4 - 099 (DB:llä tyyppinumero on 189), jolla on muuten myös tunnus E 189 999. Uusi "euronumero" on 94 80 0189 999-6. Numeron määrittely on kylläkin lievästi sanottuna omituinen, koska Dispolokin vetureissa ei ole tarkistusnumeroa. Se olisi tosin tuo 6 (189 999-6) ja sen mukaisesti veturin toinen numero ei olekaan 1, vaan 4, joka tarkoittaisi vaihtoehto B:n kohdalla sähkömoottorijunayksikköä!! Koska Dispolokin vetureissa ei ole tarkistusnumeroa, olisi uuden numeron määrittelyssä mielestäni sovellettava vaihtoehto B:tä. Tällöin yllä mainitun veturin uusi numero olisi 91 80 0189 999-9.

Vaihtoehto A:ta voi kuitenkin hyvin soveltaa Railion Deutschlandin vetureihin, koska niissä kaikissa on tarkistusnumero, esimerkiksi DB:n 189 099-5 olisi näin ollen 94 80 0189 099-5.

B: Jos toinen numero kuvaa vetokaluston tyyppiä, ovat seuraavat koodinumerot pakollisia:

- 0 = Sekalaiset
- 1 = Sähköveturit
- 2 = Dieselveturit
- 3 = Sähkömoottorijunayksiköt (suurten nopeuksien)
- 4 = Sähkömoottorijunayksiköt (muut kuin suurten nopeuksien)
- 5 = Dieselmootorijunayksiköt
- 6 = Erikoisliitevaunu
- 7 = Sähkövaihtoveturi
- 8 = Diesevaihtoveturi
- 9 = Kunnossapitokalusto

Esimerkkinä käyköön Puolan rautateiden dieselveturi SP 42 037 (huom. ei tarkistusnumeroa), joka liitteessä P.2 on saanut uudeksi numerokseen 92 51 0042037-9.

Numerot 3. ja 4. ilmaisevat maan, jossa kalusto on rekisteröity (Suomen tunnus on 10, muiden maiden osalta katso TENDERistä nro 2/2007, sivut 13 ja 14).

Liitteessä P mainitaan vielä, että jäsenvaltiot määrittelevät myöhemmin muiden seitsemän numeron (numerot 5. - 11.) merkityksen kahden- tai monenkeskisillä sopimuksilla.

Yllä mainittuun nojautuen voisi jo näin etukäteen kuvitella, millaiselta suomalainen vetokalusto **voisi** näyttää. Seuraavilla sivuilla pari esimerkkiä dieselveturista Dv12 nro 2709 ja sähkömoottorijunasta Sm 4 6316/6416.

Lähde:

2006/920/EY: Komission päätös, tehty 11. päivänä elokuuta 2006, Euroopan laajuisen tavanomaisen rautatiejärjestelmän osajärjestelmää käyttötoiminta ja liikenteen hallinta koskevasta yhteentoimivuuden teknisestä eritelmästä (*tiedoksiannettu numerolla K(2006) 3593*)
Euroopan unionin virallinen lehti L 359, 18.12.2006

Komission päätöksen 2006/920/EY pohjana on Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/16/EY Euroopan laajuisen tavanomaisen rautatiejärjestelmän yhteentoimivuudesta.

Dv12 2709, Turku 22.12.2007

Kuva: Olli Savela

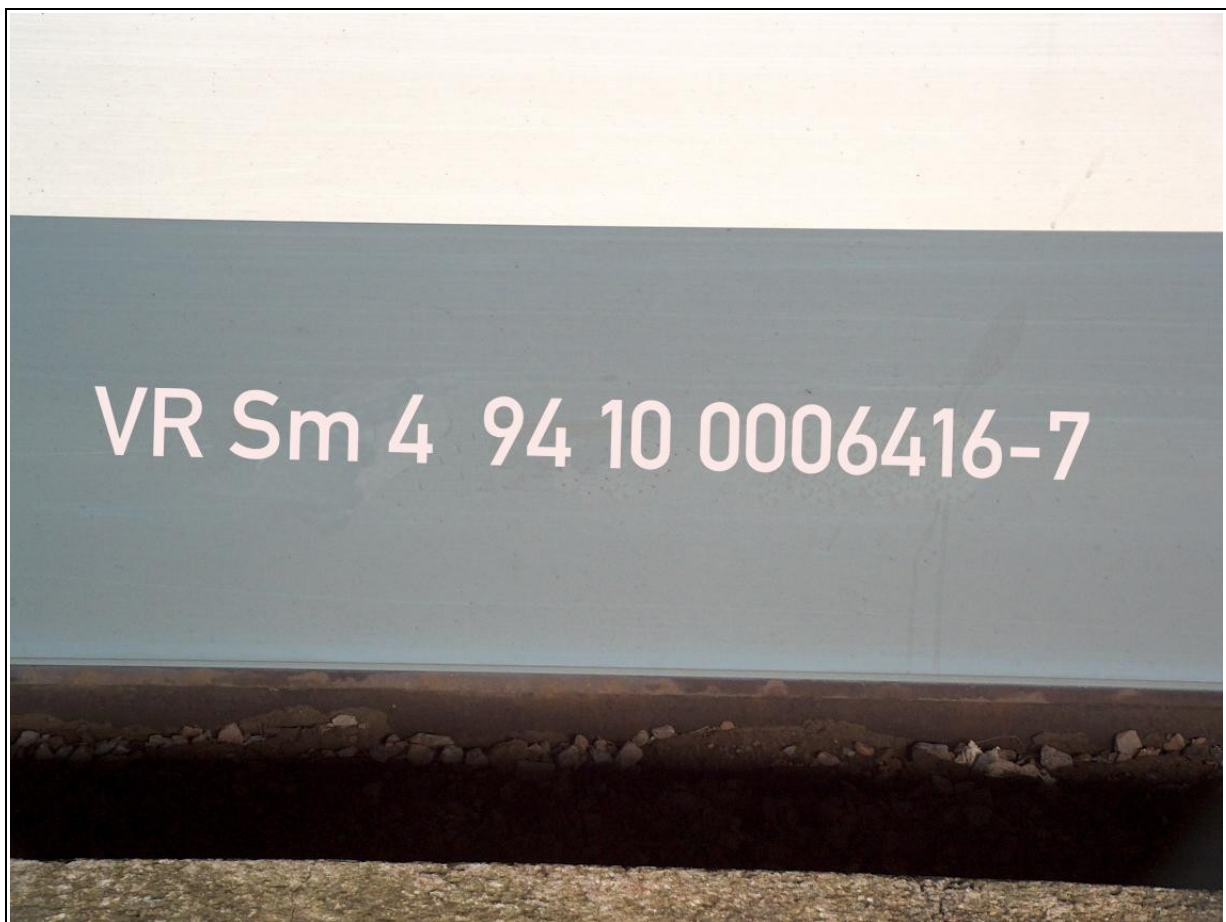

Sm 4 6416, Kouvola 18.9.2005

Kuva: Olli Savela

Yläkuvassa alkuperäinen ja alakuvassa mahdollinen uusi merkintä

Kouvola 18.9.2005

Kuvat: Olli Savela

Kuvia kerhoradasta

Kutsu TKLK ry:n sääntömääräiseen kevätkokoukseen

Turun Kiskoliikennekerho ry:n sääntömääräinen syyskokous pidetään Turussa Pansion satamassa, os. Pansiontie 48-52, rakennus 5255 , **tiistaina 25.3.2008 alkaen klo 18.30.** Kokouksessa käsitellään yhdistyksen sääntöjen 12 §:n määräämät asiat.

Tarjolla kahvia ja kastettavaa.

Tervetuloa!

TKLK ry:n hallituksen puolesta

Tapani Vuorio
puheenjohtaja

Kari Paananen
sihteeri

ESITYSLISTA

1. Avataan kokous.
2. Kokouksen järjestäytyminen
 - 2.1. Valitaan kokouksen puheenjohtaja.
 - 2.2. Valitaan kokouksen sihteeri.
 - 2.3. Valitaan kaksi pöytäkirjan tarkistajaa.
3. Todetaan kokouksen päätösvaltaisuus.
4. Hyväksytään kokouksen työjärjestys.
5. Esitetään vuoden 2007 toimintakertomus.
6. Esitetään vuoden 2007 tilinpäätös ja päätetään sen vahvistamisesta.
7. Päätetään vastuuvapauden myöntämisestä yhdistyksen hallitukselle.
8. Päätetään kokous.

Kevätkauden 2008 ohjelma

Ti	08.01.08	klo 18.00	Pansio 5255	Raitiotieilta
Ti	15.01.08	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ti	29.01.08	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ti	05.02.08	klo 18.00	Pansio 5255	Raitiotieilta
Ti	12.02.08	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ti	26.02.08	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ti	04.03.08	klo 18.00	Pansio 5255	Raitiotieilta
Ti	11.03.08	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ti	25.03.08	klo 18.00	Pansio 5255	KEVÄTKOKOUS
Ti	01.04.08	klo 18.00	Pansio 5255	Raitiotieilta
Ti	08.04.08	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ti	22.04.08	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ti	06.05.08	klo 18.00	Pansio 5255	Raitiotieilta
Ti	13.05.08	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ti	27.05.08	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta
Ti	26.08.08	klo 18.00	Pansio 5255	Kerhoilta

Kerhorataa rakennetaan pääasiassa **tiistaisin** ja **lauantaisin**. Rakentamisesta kiinnostuneet ottakoot yhteyttä Pekka Rantalaan (GSM 0500 877 708), Kalevi Patroseen (GSM 050 345 9327), Timo Heiskariin (GSM 040 568 4518), Tapani Vuorioon (GSM 040 820 9396) tai Esko Ampioon (GSM 040 552 9850).

Koska yhdistyksen kerhotilat ovat satama-alueella, joka on vartioitua aluetta eikä avaimia ole mahdollista hankkia kaikille halukkaille, ei kerho-tiloihin pääse ihan milloin vain. Pansion sataman portti on arkisin avoinna klo 19.00 saakka ja raken-nuksen 5255 pääovi on tavallisesti kiinni, niin olisi suotavaa, että tulisit kerhoiltoihin ja kokouksiin mahdollisimman täsmällisesti (klo 18.00). Jos et pääse tulemaan juuri silloin, soita siinä tapauksessa johonkin yllä mainituista kännykkänumeroista. Voit myös soittaa seuraaviin numeroihin: Ilmo Kajala (GSM 050 336 0454) tai Jarkko Lehtonen (GSM 050 339 3048).